

**П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
СЬОМОГО СКЛИКАННЯ**

Проект рішення вноситься головою
Кіровоградської обласної державної
адміністрації

Р І Ш Е Н Н Я

від " __ " _____ 2017 року

№ _____

м. Кропивницький

**Про стан виконання Комплексної
програми захисту населення
Кіровоградської області від впливу
іонізуючого випромінювання
на 2014-2018 роки**

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", законів України "Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання", "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку", Норм радіаційної безпеки України (НРБУ-97), Порядку розроблення регіональних програм захисту населення від впливу іонізуючих випромінювань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 1999 року № 973, та з метою здійснення державної політики, спрямованої на захист життя, здоров'я та майна людей від негативного впливу іонізуючого випромінювання, спричиненого природною радіоактивністю та практичною діяльністю, продовження вивчення стану забруднення навколишнього середовища на території області та запобігання впливу іонізуючого випромінювання на організм людини

**обласна рада
ВИРІШИЛА:**

1. Інформацію начальника Головного управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області Бойчука І.Р. "Про стан виконання Комплексної програми захисту населення Кіровоградської області від впливу іонізуючого випромінювання на 2014-2018 роки" взяти до відома.

2. Головам Добровеличківської, Устинівської райдержадміністрацій, рекомендувати Кіровоградському, Олександрійському міським головам

розробити та затвердити регіональні програми захисту населення від впливу іонізуючого випромінювання.

3. Головам районних державних адміністрацій, рекомендувати міським головам, сільським головам об'єднаних територіальних громад:

1) забезпечити:

безумовне виконання Комплексної програми захисту населення Кіровоградської області від впливу іонізуючого випромінювання на 2014-2018 роки та надання інформації про її виконання Головному управлінню Держпродспоживслужби в Кіровоградській області у визначені терміни;

проведення повторних лабораторних досліджень (контрольних вимірів) щодо перевірки ефективності проведених заходів в приміщеннях навчальних закладів відповідних територій;

2) розробити проекти протирадонових заходів по закладах, установах, де встановлене перевищення нормативних значень радону-222;

3) передбачити в місцевих бюджетах кошти на проведення заходів із зменшення впливу іонізуючого випромінювання на організм людини;

4) провести лабораторні дослідження в приміщеннях навчальних закладів, де вони не проводились взагалі;

5) вжити заходи щодо зменшення вмісту радону-222 у воді артезіанських свердловин та шахтних колодязів, забезпечити проведення повторних лабораторних досліджень.

4. Державній установі "Кіровоградський обласний лабораторний центр МОЗ України" продовжити виконання заходів щодо визначення джерел та вивчення впливу іонізуючого випромінювання на стан здоров'я жителів області.

5. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань екології та раціонального використання природних ресурсів.

Голова обласної ради

О.ЧОРНОІВАНЕНКО

До проекту рішення п'ятнадцятої сесії
Кіровоградської обласної ради
сьомого скликання

ІНФОРМАЦІЯ
про стан виконання Комплексної програми захисту населення
Кіровоградської області від впливу іонізуючого випромінювання
на 2014-2018 роки

Рішенням Кіровоградської обласної ради від 21 березня 2014 року № 615 затверджено Комплексну програму захисту населення Кіровоградської області від впливу іонізуючого випромінювання на 2014-2018 роки, якою передбачено здійснення заходів, спрямованих на захист населення від понаднормового впливу іонізуючого випромінювання.

Відповідно до законодавства України за радіаційний захист населення відповідають місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Виконавцями програми є районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, профільні структурні підрозділи облдержадміністрації та територіальні органи міністерств і відомств України в області. Фінансування на реалізацію програми передбачалось за рахунок коштів державного та обласного бюджетів, районних бюджетів, бюджетів органів місцевого самоврядування та інших не заборонених чинним законодавством джерел.

Контроль та аналіз виконання програми здійснюють департамент охорони здоров'я обласної державної адміністрації та Головне управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області, на яке покладено виконання повноважень Держсанепідслужби в частині здійснення державного нагляду.

Відповідно до пункту 3 рішення Кіровоградської обласної ради від 21 березня 2014 року № 615 «Про затвердження Комплексної програми захисту населення Кіровоградської області від впливу іонізуючого випромінювання на 2014-2018 роки» райдержадміністраціям та міськвиконкомам рекомендовано розробити відповідні програми захисту населення від впливу іонізуючого випромінювання на 2014-2018 роки та в установленому порядку подати їх на затвердження районним (міським) радам.

Відповідно до доручення голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від 14.02.2017 № 01-26/25/1 до 03.03.2017 головам райдержадміністрацій та міськвиконкомів, де були відсутні такі програми, необхідно було їх розробити та до 31.03.2017 також розробити Порядок виділення коштів на реалізацію регіональних програм на 2017-2018 роки з конкретними заходами зниження рівнів активності радону-222 в джерелах водопостачання, у повітрі будівель навчальних закладів, інших заходів,

спрямованих на зменшення радіаційних ризиків для населення області згідно з Комплексною програмою (далі – Порядок виділення коштів).

Всупереч цьому на даний час не розроблені та не затверджені регіональні програми захисту населення від впливу іонізуючого випромінювання по м. Кропивницькому, м. Олександрії, Устинівському, Добровеличківському районам.

Порядок виділення коштів на реалізацію регіональних програм розроблено лише Благовіщенською, Кіровоградською, Петрівською райдержадміністраціями.

Програмою передбачено виконання комплексу заходів, лабораторних досліджень ряду об'єктів навколишнього середовища, можливих джерел іонізуючого випромінювання та радіоактивних відходів, що повинні були визначити стан довкілля області щодо забруднення радіоактивними речовинами. А також реалізація заходів по знешкодженню джерел та зменшенню шляхів впливу іонізуючих випромінювань на людину та захист від цього впливу.

Протягом 2014-2016 років Державною установою «Кіровоградський обласний лабораторний центр МОЗ України», профільними лабораторіями Київських установ, що залучались до виконання досліджень, проведені вимірювання питомої активності радону-222 в повітрі приміщень навчальних, лікувально-профілактичних закладів, закладів соціальної сфери, в житлових будинках тощо; вимірювання радону у воду артезіанських свердловин та шахтних колодязів; проведений радіаційний моніторинг забруднення атмосферного повітря біля урановидобувних підприємств області; щоденно здійснюється дозиметричний контроль гама-випромінювання в атмосферному повітрі навколишнього середовища у визначених контрольних точках населених пунктів області.

В 2016 році виконано 5152 моніторингових дослідження вмісту радіонуклідів, радону та дочірніх продуктів його розпаду на територіях СЗЗ уранодобувних підприємств «Інгульської шахти», «Смолінської шахти», «Новокостянтинівської шахти». Відхилень від вимог нормативних документів не виявлялось.

За даними аналізу попередніх вимірювань активності радону-222 було визначено 26 будівель навчальних закладів області, які потребують негайного виконання протирадонових заходів.

Такі заходи були проведені у Благовіщенському (загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів с. Кам'яна Криниця, Данилово-Балківський НВК, Мечиславський НВК, Кам'янокриничанський та Шамраївський ДНЗ), Бобринецькому (Мар'янівська ЗОШ І-ІІ ст., Червонопільська ЗОШ І-ІІ ст.), Голованівському (ДНЗ №3 «Малятко» смт. Голованівськ), Долинському (КЗ «Іванівська ЗШ І-ІІ ступенів Долинської районної ради», ДНЗ №2 «Івушка» м. Долинська, «Марфанівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Долинської районної ради»), Знам'янському, Кіровоградському (Вишняківський ДНЗ «Вишенька» с. Вишняківка, Аджамська лікарська амбулаторія загальної практики сімейної медицини), Компаніївському (Компаніївська ЗШ І-ІІІ ст., Червоновершківська

ЗШ І-ІІІ ст.), Маловисківському (Злинська ЗШ № 1, Злинська ЗШ № 2, Оникіївська ЗШ, Плетеноташлицька ЗШ, Якимівська ЗШ, Розсохуватська ЗШ, Лозуватська ЗШ, ДНЗ «Сонечко» с. Злинка, ДНЗ «Калинка» с. Лозуватка, ДНЗ «Вишенька» с. Олексіївка), Олександрійському (Лікарівська ЗШ І-ІІІ ст.), Петрівському, Новгородківському районах. По всіх школах Гайворонського району розроблено комплекс протирадонових заходів.

Не проведені протирадонові заходи у визначених навчальних закладах Устинівського, Новомиргородського, Добровеличківського районів.

З метою перевірки ефективності проведених заходів лабораторні дослідження показників активності радону-222 у повітрі приміщень навчальних закладів не проводились.

Єдиним прикладом в області, де застосовано фаховий підхід для зменшення радонових ризиків та вжиті протирадонові заходи, є ЗОШ І-ІІІ ступенів № 7 в м. Знам'янці. При обстеженні приміщень закладу було виявлено високі показники середньої рівноважної активності (ЕРОА) радону-222. Вони перевищували нормативні значення (50 Бк/м^3) в 4-12 разів (297, 191, 621 Бк/м^3). Після вивчення фахівцями з радіаційного захисту документів будівлі був підготовлений проект протирадонових заходів, які виконано в повному обсязі. А саме: проведено заміну вентиляційної системи. Після цього показники середньої рівноважної активності (ЕРОА) радону-222 у повітрі навчальних класів зменшились майже втричі (106, 78, 218 Бк/м^3). Однак отримані показники залишаються вищими від нормативу. Та інших заходів у подальшому не проводилось.

За даними попередніх досліджень вмісту радону-222 зі свердловин та колодязів визначено 21 джерело водопостачання, де показник об'ємної активності радону перевищує граничнодопустимі рівні. Інформації стосовно вжитих заходів для зменшення рівнів радону у воді не надано, повторні дослідження води не проводились.

В поточному році моніторингові дослідження води на вміст радону проводились лише в Кіровоградському районі в 20 навчальних закладах. Зразки води питної відповідали вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної призначеної для споживання людиною», крім Бережинського ДНЗ, де виявлено перевищення питомої активності радону $326,5 \text{ Бк/м}^3$ при нормі 100 Бк/м^3 .

Таким чином, у більшості районах області виконання заходів із зниження радіаційних ризиків носить формальний характер, ефективність проведених заходів не перевіряється.

Управлінням з питань цивільного захисту Кіровоградської обласної державної адміністрації розроблено екологічні запити щодо фінансування заходів обласної програми на 2018 рік:

організація робіт щодо проведення пошуку (дозиметричних вимірювань) "покинутих" і вразливих джерел іонізуючого випромінювання та радіоактивних відходів, що можуть бути виявлені за межами місць санкціонованого розміщення, у місцях зберігання і обробки сільгосппродукції на територіях

сільських рад області та військових частин і містечок. Вартість заходу – 14,20 тис. грн.

постійне проведення радіологічного моніторингу вмісту радону – 222 в повітрі приміщень дошкільних, шкільних та лікувальних закладів, робочих приміщень, місць загального користування з критичними показниками рівня дій, сейсмо-хіміко-радіаційних показників стану довкілля. Вартість заходу – 105,0 тис. грн.

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», законів України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», Норм радіаційної безпеки України (НРБУ-97), порядку розроблення регіональних програм захисту населення від впливу іонізуючих випромінювань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 1999 року № 973 та з метою здійснення державної політики, спрямованої на захист життя, здоров'я та майна людей від негативного впливу іонізуючого випромінювання, спричинених природною радіоактивністю та практичною діяльністю, продовження вивчення стану забруднення навколишнього середовища на території області та запобігання впливу іонізуючого випромінювання на організм людини.
